Službeni list
Europske unije

HR
Serija C

C/2025/3473

16.7.2025.

Rezolucija Europskog odbora regija o sljedećem VFO-u

Pravilo 46. stavak 3. točka (b)

(C/2025/3473)

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

Dugoročni proračun EU-a na prekretnici

1. pozdravlja namjeru Europske komisije da pripremi usmjereniji, jednostavniji i fleksibilniji proračun koji bi se više temeljio na politikama i s većim učinkom, kako je navedeno u komunikaciji „Put prema sljedećem višegodišnjem financijskom okviru", kao i pokretanje javnog savjetovanja na razini EU-a;

2. ističe da je u mnogim nedavno objavljenim izvješćima (Letta, Draghi, Niinistö) istaknuto da je EU suočen s **golemim investicijskim jazom u pogledu ostvarivanja svojih sve većih ambicija**, od civilne i klimatske otpornosti, sigurnosti, obrane i vojne pripravnosti/spremnosti do potrebe da ponovno postane konkurentan i ostvari zelene i digitalne ciljeve; naglašava da su regije i gradovi svjesni ključne uloge koju imaju u ostvarivanju političkih ciljeva konkurentnog EU-a;

3. odlučno tvrdi da, uzimajući u obzir činjenicu da potrebe kohezijske politike, koje se financiraju iz postojećih europskih programa, i dalje postoje i trebale bi biti prioritet, novi prioriteti moraju podrazumijevati nova financijska sredstva; stoga hitno poziva **EU da se opremi financijskim sredstvima dostatnim** za ispunjavanje svojih izuzetno važnih novih ciljeva u zahtjevnom geopolitičkom kontekstu, a da pritom ne ugrozi svoje dugogodišnje prioritete i ciljeve Ugovora;

4. vjeruje da bi se proračun EU-a trebao sve više financirati **novim izvorima financiranja utvrđenima u planu za vlastita sredstva** ([1]); potiče Vijeće da bez daljnje odgode postigne dogovor o paketu prijedloga koje je iznijela Komisija;

5. poziva na ulaganje izvanrednih dodatnih napora za prilagodbu javne potrošnje u EU-u. Europljani moraju jasno vidjeti da se njihovim resursima upravlja na najučinkovitiji način i da su institucije EU-a štedljive i učinkovite. Stoga je, prije otvorenog razgovora o novim dodatnim sredstvima za povećanje prihoda, potrebno pokazati da su institucije racionalne u potrošnji;

VFO za razdoblje nakon 2027. pripremljen u suradnji s lokalnim i regionalnim vlastima kao strateškim partnerima

6. ističe da VFO za razdoblje nakon 2027. mora odražavati načelo **aktivne supsidijarnosti i uzeti u obzir bolju izradu zakonodavstva**; vjeruje da to može biti izraz **nove kulture povjerenja** u kojoj se lokalne i regionalne vlasti smatraju pouzdanim i neophodnim partnerima u ostvarivanju strateškog programa EU-a zbog njihova jedinstvenog razumijevanja lokalnih potreba za ulaganjima;

7. stoga se protivi svakoj izravnoj ili neizravnoj mjeri centralizacije u okviru kohezijske politike i spreman je istražiti sva pravna sredstva, posebno u skladu s Protokolom br. 2 o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti i člankom 263. UFEU-a, kako bi se zaustavio svaki pokušaj u tom smislu. Zalaže se za uspostavu više pravnih jamstava za razdoblje nakon 2027. kako bi se osigurala veća decentralizacija i sveobuhvatno sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti u postupcima donošenja odluka; u tom smislu javni angažman Komisije za to da se prioriteti EU-a utvrđuju i ostvaruju u suradnji s državama članicama i regijama koje oblikuju ulaganja na terenu. Konkretno, o tom jedinstvenom nacionalnom planu mora se pregovarati između Komisije, države članice i regije. Iskustvo s Mehanizmom za oporavak i otpornost pokazuje da se središnjim planiranjem jača nefleksibilnost izrade projekata, postavljaju ciljevi izvan regionalnih potreba i onemogućuje prijenos sredstava s nepotrebnih područja djelovanja na ona uspješna;

([1]) Međuinstitucijski Sporazum između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava Međuinstitucijski Sporazum od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava (SL L 433 I, 22.12.2020., str. 28.).

8. ističe da se **načelo partnerstva, da bi bilo primijenjeno u potpunosti i pravilno**, mora istovremeno provoditi na tri razine: horizontalnoj (koja uključuje sve relevantne partnere programa, među ostalim i civilno društvo i socio-ekonomske dionike), vertikalnoj (kroz istinsko višerazinsko upravljanje kojim se osigurava aktivna uključenost svih razina vlasti, posebno lokalnih i regionalnih) i na teritorijalnoj razini (kroz dosljednu koordinaciju i sinergiju među svim programima EU-a koji se provode na istom geografskom području, izbjegavanjem rascjepkanosti i jačanjem integriranog teritorijalnog razvoja);

9. zabrinut je zbog toga što bi oslanjanje na alat za koordinaciju konkurentnosti ili proces europskog semestra **kao mehanizama za usmjeravanje kojima se prioriteti EU-a povezuju s proračunom EU-a** moglo dovesti do daljnje centralizacije i marginalizacije podnacionalnih vlasti, čime bi se potkopala lokalna odgovornost, a time i kvaliteta provedbe; ponavlja svoj poziv iz prethodnih mišljenja da se izradi kodeks ponašanja za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u europski semestar. Europski semestar trebao bi postati transparentniji, uključiviji i demokratskiji zahvaljujući uključivanju lokalnih i regionalnih vlasti;

10. ponovno potvrđuje svoje stajalište da bi **europski pakt o partnerstvu**, kako je definiran u prethodnim mišljenjima OR-a ([2]), trebao biti obvezujući strateški alat za osiguravanje istinske primjene načela partnerstva i stvaranje sinergija između politika EU-a i njegova financijskog djelovanja;

11. traži od Komisije da **izrijekom prizna** i u sljedećem VFO-u ojača ([3]) **posebnosti lokalnih i regionalnih vlasti**, koje su daleko više od pukih dionika ili korisnika sredstava EU-a, kao i europsku teritorijalnu suradnju kao prioritet i primjer europske dodane vrijednosti, jer u suprotnom slučaju lokalne i regionalne vlasti neće moći učinkovito pridonijeti postizanju ciljeva EU-a; osobito regijama koje su u nepovoljnom geografskom i gospodarskom položaju ili u demografskom padu vrlo često nedostaju resursi i/ili administrativni kapaciteti za provedbu tih ciljeva;

12. smatra da nadležne lokalne i regionalne vlasti moraju biti izričito priznate u Financijskoj uredbi i sustavno uključene u programiranje, provedbu i praćenje svih fondova EU-a s teritorijalnom dimenzijom, uključujući one u okviru izravnog upravljanja ([4]);

13. ustraje u tome da je ključno pitanje **i dalje osmišljavanje i mehanizmi provedbe raznih višegodišnjih financijskih programa ugrađenih u VFO**; smatra da broj programa u okviru svih oblika upravljanja ne bi trebalo umjetno unaprijed odrediti, nego ih razvijati u skladu s odgovarajućim političkim kontekstom i optimalnom teritorijalnom razinom, izbjegavajući pritom širenje programa i proračunskih inicijativa;

14. slaže se da je **potrebno konsolidirati programe, pod uvjetom da se time učinkovito** smanjuju preklapanja i pridonosi istinskom pojednostavnjenju, među ostalim u pogledu zahtjeva za izvješćivanje, na temelju potreba i kapaciteta korisnika;

15. smatra da bi sljedećim VFO-om trebalo dodatno olakšati **kombiniranje, koordinaciju i komplementarnost višegodišnjih programa, kao i sinergije između regionalnih i nacionalnih politika i politika EU-a i izvora financiranja** kako bi se povećao ukupni učinak i usklađenost financijske potpore EU-a;

16. naglašava da se VFO-om ne smiju podupirati projekti ili mjere koji su u suprotnosti s klimatskim i okolišnim ciljevima Unije ili njezinim dugoročnim političkim ciljevima (primjerice, klimatska neutralnost do 2050.) i poziva na snažne zaštitne mjere kako bi se osigurala usklađenost svih instrumenata financiranja;

([2]) COTER-VII/30. „Budućnost kohezijske politike nakon 2027." Izvjestitelji: Emil Boc (RO/EPP) i Vasco Alves Cordeiro (PT/PES). Usvojeno na plenarnom zasjedanju 29. studenoga 2023. (SL C, C/2024/1041, 9.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1041/oj); COTER-VII/41. „Proračun EU-a i lokalizirane politike: prijedlozi za novi oblik i mehanizme provedbe u VFO-u za razdoblje nakon 2027." Izvjestiteljica: Marie-Antoinette Maupertuis (FR/EA). Usvojeno na plenarnom zasjedanju 19. studenoga 2024. (SL C, C/2025/279, 24.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj).

([3]) Vidjeti točku 52. mišljenja COTER-VII/040 (SL C, C/2025/285, 24.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/285/oj).

([4]) COTER-VII/41.„Proračun EU-a i lokalizirane politike: prijedlozi za novi oblik i mehanizme provedbe u VFO-u za razdoblje nakon 2027."Izvjestiteljica: Marie-Antoinette Maupertuis (FR/EA). Usvojeno na plenarnom zasjedanju 19. studenoga 2024. (SL C, C/2025/279, 24.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj).

17. smatra da usklađivanje pravila za sve fondove unutar **jedinstvenog okvira može biti korisno bez obzira na broj fondova, pod uvjetom da to usklađivanje ne šteti višerazinskom upravljanju budućom kohezijskom politikom**;

18. ističe da **provedba pristupa koji je dodatno razrađen i usmjeren na rezultate u sljedećem VFO-u** zahtijeva snažno donošenje odluka koje se zasniva na činjenicama i usmjereno je na rezultate te se oslanja na bolje prikupljanje, analizu i evaluaciju podataka na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini kako bi se osiguralo da investicijski ciljevi i pokazatelji evaluacije odražavaju teritorijalnu raznolikost i uključilo strateško predviđanje i promicanje dinamičnih lokaliziranih inovacijskih ekosustava u programiranje; naglašava da se lokalne i regionalne vlasti ne smiju smatrati odgovornima za neuspjeh u postizanju nacionalnih ciljeva, naročito ako nemaju potrebne ovlasti, resurse ili ovlasti za donošenje odluka da bi utjecale na ishode;

19. ne savjetuje primjenu pristupa čiji bi glavni cilj bio **ubrzati financijsko izvršenje proračuna EU-a**; žali zbog toga što se u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. naglo povećao udio višegodišnjih financijskih programa kojima se ne uzimaju u obzir teritorijalni aspekti kojima se upravlja centralizirano; ističe da do kraja programskih razdoblja nema znatnih razlika u izvršenju proračuna između fondova pod podijeljenim upravljanjem i fondova pod izravnim upravljanjem unatoč činjenici da fondovi pod podijeljenim upravljanjem imaju drukčiji vremenski okvir za izvršenje proračuna;

20. smatra da bi se u sljedećem VFO-u trebala procijeniti i utvrditi odgovarajuća **sredstva i poticaji za privlačenje privatnog kapitala, razvoj javno-privatnih partnerstava i poticanje suradnje između javnog i privatnog sektora kako bi se sredstva EU-a iskoristila za postizanje ciljeva politike**; poziva Komisiju da predstavi iscrpnu procjenu raznih vrsta mehanizama mješovitog financiranja koji su dosad provedeni, posebno uzimajući u obzir njihovu dostupnost i njihov učinak na sve vrste lokalnih i regionalnih vlasti;

Novi VFO utemeljen na međusektorskim načelima kojima se uzimaju u obzir okolnosti na terenu

21. pozdravlja uvođenje **međusektorskih načela u sve fondove** u okviru trenutačnog VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. (klima, biološka raznolikost, rodna pitanja, ciljevi održivog razvoja), ali smatra da se mjerenje učinka tih načela na različita geografska područja može dodatno poboljšati; poziva na nastavak primjene načela nenanošenja bitne štete i na uvođenje jasnih mjera za otkrivanje i sprečavanje praksi manipulativnog zelenog marketinga u provedbi programa financiranja EU-a;

22. ističe da je u skladu s člankom 3. UEU-a „ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija” temeljni cilj EU-a; naglašava činjenicu da, iako je Komisija pokrenula javnu raspravu o načelu **nenanošenja štete koheziji**, dosad to načelo nije uspjela operacionalizirati; poziva Komisiju da se pri osmišljavanju i provedbi višegodišnjih programa financiranja za razdoblje nakon 2027. sustavno koristi procjenama teritorijalnog učinka i procjenom učinka na ruralna područja, kao i da pritom uključi međusektorska načela kao što su rodna ravnopravnost i nediskriminacija;

23. podržava stajalište Komisije da se nijedan euro ne bi trebao potrošiti na aktivnosti u kojima nisu zaštićena **načela vladavine prava ili zaštite financijskih interesa EU-a;** ustraje na strogoj provedbi Uredbe o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava (Uredba (EU, Euratom) 2020/2092 ([5])), posebno odredbi članka 5. stavka 2., kojima se od tijela država članica zahtijeva da nastave provoditi programe na koje utječe obustava financiranja EU-a, čime se štite krajnji korisnici na regionalnoj i lokalnoj razini; s time u vezi, ustraje u tome da su zaštita načela vladavine prava i zaštita financijskih interesa EU-a zapravo dvije strane iste medalje, tako da – što su viši demokratski standardi država članica, to su veća jamstva da će financijski interesi EU-a biti zaštićeni;

Prilagodljivost VFO-a za razdoblje nakon 2027.

24. slaže se s općom procjenom Komisije da **proračun EU-a treba biti fleksibilniji kako bi se brže odgovorilo** na nepredviđene događaje i promjene političkih prioriteta; naglašava, međutim, da veća fleksibilnost mora ići ruku pod ruku s transparentnošću, odgovornošću i ranim uključivanjem lokalnih i regionalnih vlasti kako bi se osiguralo da odgovori i dalje budu teritorijalno uravnoteženi;

([5]) Uredba (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije (SL L 433 I, 22.12.2020., str. 1.).

25. slaže se da se trenutačni ugrađeni mehanizmi fleksibilnosti moraju preispitati i na razini same Uredbe o VFO-u i na razini svakog višegodišnjeg programa (prema potrebi);

26. stoga predlaže da se u Uredbu o VFO-u od samog početka uključe **veći krizni fond i uvećani paket opće pričuve za fleksibilnost** kako bi se odgovorilo na nepredviđene šokove i nove izazove; u tom kontekstu naglašava da kohezijska politika mora ostati usmjerena na svoje dugoročne razvojne ciljeve i da se ne smije koristiti kao instrument za upravljanje krizama;

27. naglašava da pri pružanju odgovora na nepredviđene šokove i nove izazove treba izbjeći oslanjanje **na postojeće politike i fondove kao što su kohezija i poljoprivreda kao na varijablu prilagodbe, kao što je to trenutačno slučaj**, jer se time ugrožava postizanje njihovih ciljeva utemeljenih na Ugovorima i regulatorna stabilnost na štetu upravljačkih tijela i korisnika;

28. slaže se da je, imajući na umu geopolitički kontekst, potrebno pronaći novu ravnotežu **između fleksibilnosti i stabilnosti u okviru VFO-a**; otvoren je za inovativna rješenja, pod uvjetom da se zadrže programi kojima se podupiru dugoročna ulaganja i ciljevi i da ti programi ne podliježu opetovanim zakonodavnim promjenama i prenamjeni;

Zajedničko stvaranje održive budućnosti: kohezija za konkurentnu i uključivu Europu ([6])

29. poziva na to da u VFO-u za razdoblje nakon 2027. **kohezijska politika ostane temeljni stup modela rasta EU-a** i glavna dugoročna, decentralizirana politika ulaganja za sve regije, s većom dodjelom financijskih sredstava u realnim iznosima od one u okviru trenutačnog VFO-a; naglašava da su njegovi prioriteti oduvijek bili usklađeni s općim prioritetima EU-a; ponavlja svoje prijašnje preporuke u pogledu sveobuhvatne reforme kohezijske politike kako bi se osnažila njezina uloga usmjerena na budućnost, a da se ne dovode u pitanje njezina glavna načela; ističe da se kohezijska politika već provodi u skladu s vrlo sofisticiranim okvirom uspješnosti i vjeruje da se pristup utemeljen na uspješnosti, usmjeren na poticanje društvenih inovacija i održivog napretka, može dodatno osnažiti kako bi politika postala još relevantnija i učinkovitija te proizvela još snažniji učinak, pri čemu je potrebno kombinirati njezinu teritorijalnu dimenziju s većom usmjerenošću na rezultate ([7]);

30. ističe činjenicu da su drugi veliki globalni akteri nedavno usvojili **opsežne lokalizirane politike namijenjene jačanju njihovih industrija**; smatra da bi inicijative OECD-a kao što su „Lokalizirane politike za budućnost” i „Preporuka Vijeća OECD-a o učinkovitom javnom ulaganju na svim razinama vlasti” ([8]) trebale Komisiji poslužiti kao polazišna osnova za razvoj smjernica EU-a o javnom ulaganju na svim razinama vlasti, provedbu učinkovite decentralizacije i osmišljavanje smjernica za učinkovito lokalizirano financiranje koje bi bilo otporno na buduće promjene;

31. smatra da VFO i instrumente financiranja zajedničke politike treba usmjeriti na ona područja u kojima se može stvoriti visoka razina europske dodane vrijednosti; u tom kontekstu ističe da su programi prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje posebno važni za stvaranje europske dodane vrijednosti;

32. naglašava potrebu za jačanjem napora usmjerenih na **razvoj lokaliziranog istraživanja i inovacijskih ekosustava** kako bi se pružila potpora rješavanju problema nejednakosti u inovacijama i premostio inovacijski jaz kako unutar Europe tako i između EU-a i SAD-a, a potom i u odnosu na Kinu i druge regije u razvoju; naglašava potrebu za diferenciranim pristupom utemeljenim na potrebama svake regije, uz pružanje potpore za izvrsnost i strukturne potpore; naglašava važnost zadržavanja dokazanog natjecateljskog postupka utemeljenog na načelu izvrsnosti u financiranju istraživanja EU-a; ističe potrebu da se u okviru dugoročnog proračuna EU-a ulaže u pametne programe čiji je cilj podupirati stvaranje uspješnih lokalnih i regionalnih gospodarstava, utemeljenih na međuregionalnim industrijskim lancima vrijednosti i ojačanim regionalnim inovacijskim ekosustavima; u tom pogledu ističe da su „strategije pametne specijalizacije” (S3/S4) snažan čimbenik izvrsnosti za regionalne i lokalne inovacijske ekosustave kao i da se strateškim programiranjem potpore istraživanju i inovacijama u Europi moraju stvoriti učinkovitije poveznice s tim strategijama; ističe potrebu za ciljanom potporom u svrhu osiguranja širenja tržišta i primjene ključnih razvojnih tehnologija, kao što su čisti tehnološki proizvodi i inovativni materijali u kružnom gospodarstvu;

([6]) Izvješće Skupine na visokoj razini o budućnosti kohezijske politike, https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c6e97287-cee3-11ee-b9d9-01aa75ed71a1/language-en.

([7]) COTER-VII/40. „Obnovljena kohezijska politika nakon 2027. u kojoj nitko nije zapostavljen”, izvjestitelji: Emil Boc (RO/EPP) i Vasco Alves Cordeiro (PT/PES). Doneseno 20. studenog 2024.

([8]) https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0402.

33. podsjeća na kontinuiranu potrebu za snažnim i ambicioznim instrumentima EU-a, uključujući Socijalni fond za klimatsku politiku, program LIFE i programe pretpristupne pomoći u okviru VFO-a usmjerenog na budućnost kako bi se nastavilo napredovanje prema klimatskoj neutralnosti do 2050., osiguravajući pritom da svi građani, poduzeća i područja dobiju odgovarajuću pomoć u tranziciji;

34. nadalje, naglašava ključnu ulogu istraživanja i inovacija u jačanju europske konkurentnosti, kao što dosljedno pokazuju okvirni programi za istraživanje i inovacije tijekom četiriju desetljeća. **Poziva na uspostavu samostalnog programa FP10 s povećanim proračunom i potporom regionalnim ekosustavima**, pri čemu bi se prednost davala dovršetku europskog istraživačkog prostora (EIP) kontinuiranim razvojem centara EIP-a, slobodnim kretanjem istraživača i strukturiranim uključivanjem lokalnih i regionalnih vlasti u upravljanje EIP-om, posebno putem Foruma EIP-a. Zalaže se za promicanje inovacija i prekogranične suradnje, uz poštovanje načela pametne specijalizacije (S3) i njezinih sinergija s drugim fondovima EU-a;

35. podržava poziv Europskog parlamenta ([9]) da se znatno poboljšaju sustav i provedba postojećih misija EU-a, kao što je misija za klimatski neutralne i pametne gradove; naglašava da je u sadašnjem pristupu nedovoljan naglasak na poticanju revolucionarnih ideja u području istraživanja i inovacija koje bi nastajale odozdo prema gore i da misije EU-a treba preusmjeriti kako bi poticale kreativnost, eksperimentiranje i inovativna istraživanja kojima se izravno odgovara na goruća socijalna pitanja; naglašava da je aktivno sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti presudno za uspjeh misija EU-a s obzirom na ulogu tih vlasti u provedbi lokaliziranih rješenja i uključivanju lokalnih dionika; skreće pozornost na to da se treba fokusirati na praktične i mjerljive ishode jer te inicijative mogu potaknuti sistemsku transformaciju i istodobno ojačati globalnu konkurentnost EU-a;

36. kad je riječ o stvaranju Europskog fonda za konkurentnost kao ključnog elementa sljedećeg proračuna EU-a, poziva da se regije uključe u osmišljavanje i upravljanje tim fondom, s obzirom na to da su regionalne vlasti istinski voditelji projekata s velikim pokretačkim kapacitetom i kapacitetom za stvaranje dodane vrijednosti;

37. ističe da sva područja u EU-u trenutačno prolaze kroz **trostruku tranziciju** (zelenu, digitalnu i demografsku); smatra da se sljedeći VFO mora temeljiti na **integriranoj i sveobuhvatnoj strategiji za pravednu tranziciju** koja je prilagođena potrebama i posebnim okolnostima svakog područja te raspolaže dostatnim financijskim sredstvima; ističe asimetrični učinak tih tranzicija na podnacionalnoj razini i poziva na prilagođenu i dodatnu potporu, posebno u regijama i gradovima koji ovise o energetski intenzivnim industrijama, kao što je automobilski sektor, te u drugim regijama koje se suočavaju sa znatnim izazovima tranzicije; naglašava da je lokalnim i regionalnim vlastima potrebno osigurati odgovarajuća sredstva za provedbu na terenu;

38. uvjeren je da proračun EU-a može iznjedriti dodanu vrijednost kako bi se iskoristio puni poslovni potencijal prelaska na čistu energiju i ostvarile koristi tog prelaska za tržište rada rješavanjem problema **kao što su razvoj vještina (ciljana prekvalifikacija i usavršavanje), cjeloživotno učenje i visokokvalitetna radna mjesta**; ističe činjenicu da se nekoliko regija EU-a suočava s **demografskim izazovima**, kao što su starenje radne snage, odljev mozgova i smanjenje broja stanovnika, te podržava prijedlog o **„slobodi ostanka"** iz Lettinog izvješća kojim se potiče povećanje ulaganja u javne usluge kako bi se podržala dobrobit svih; također ističe nezamjenjivu vrijednost snažnih programa prekogranične suradnje u rješavanju tih problema u pograničnim regijama;

39. traži od Europske komisije da prizna nedostatke nacionalnih planova u okviru **zajedničke poljoprivredne politike (ZPP)** koji su doveli do manje regionalne usmjerenosti, manje prilagodljivosti teritorijalnim razlikama i manje fleksibilnosti u odgovoru na nepredviđene krize i događaje; snažno se zalaže za uspostavu decentraliziranog i održivog ZPP-a za razdoblje nakon 2027. koji bi bio usmjeren na poljoprivrednike i temeljio se na regionalnim strategijama za sigurnost opskrbe hranom i ruralni razvoj uz djelotvornu zelenu i socijalnu uvjetovanost, istodobno omogućujući svim proizvođačima da primaju pravednu naknadu za svoj rad; poziva na održavanje veze između prvog i drugog stupa ZPP-a kako bi se održala opća dosljednost;

40. ponovno potvrđuje da bi načela višerazinskog upravljanja i partnerstva trebalo poštovati i u mjerama povezanima s **azilom, migracijama, integracijom i unutarnjom sigurnošću**; smatra da bi trebalo povećati sredstva za jačanje sigurnosti vanjskih granica i pograničnih regija EU-a te poziva na veću ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u **Fondu za azil, migracije i integraciju (FAMI)**, koji bi trebao biti osmišljen tako da se njime rješavaju izazovi povezani s migracijama i da

([9]) Rezolucija Europskog parlamenta od 11. ožujka 2025. o procjeni provedbe programa Obzor Europa s obzirom na njegovu privremenu evaluaciju i preporuke za 10. okvirni program za istraživanje (2024/2109(INI)).

se djelotvornim naporima prilagođenima lokalnim potrebama podupire integracija državljana trećih zemalja, uključujući, prema potrebi, odgovor na krize; traži da se pri utvrđivanju prioriteta i mjera tematskog instrumenta, naročito onih kojima upravlja Europska komisija, savjetuje s lokalnim i regionalnim vlastima, pri čemu treba predvidjeti potporu lokalnim i regionalnim vlastima u integraciji državljana trećih zemalja;

41. naglašava iznimnu važnost financijske pomoći EU-a **lokalnim i regionalnim vlastima u zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama** za poboljšanje njihovih administrativnih kapaciteta i, općenito, instrumenata kojima se podupire **decentralizirana suradnja** u vanjskom djelovanju EU-a;

42. traži da kohezijska politika, kao sastavni dio VFO-a, bude čvrsto utemeljena u lokaliziranom pristupu višerazinskog upravljanja koji se temelji na načelima podijeljenog upravljanja i partnerstva. Iako podupiremo nastojanja Komisije da ojača regionalnu uključenost putem nacionalnih i regionalnih planova partnerstva, moramo izvući pouke iz manjkavosti drugih recentnih instrumenata, kao što su Mehanizam za oporavak i otpornost i pričuva za prilagodbu Brexitu, u kojima su regionalna tijela u velikoj mjeri bila isključena. Osiguravanje regionalnog sudjelovanja ključno je za poboljšanje razine odgovornosti, djelotvornosti i teritorijalnog učinka;

Izgradnja saveza s institucijama sličnih stavova i pozivanje na transparentan postupak odlučivanja

43. odlučno poziva Europsko vijeće i različite sastave Vijeća da se prije pregovora o sljedećem VFO-u uključe u strukturiran i transparentan dijalog s lokalnim i regionalnim vlastima i da u potpunosti iskoriste rad Odbora regija kao institucionalnog predstavnika podnacionalnih vlasti i posrednika u višerazinskom upravljanju;

44. naglašava da je prekogranična, transnacionalna i međuregionalna suradnja jedan od temelja europske integracije i da bi joj stoga trebalo posvetiti barem jednaku pozornost kao što joj se posvećuje danas, a potrebna je i dostatna fleksibilnost u njezinoj provedbi;

45. obvezuje se da će podupirati pojačanu suradnju s Europskim parlamentom u pogledu njegovih stalnih napora da pregovori postanu transparentniji i uključiviji;

46. upućuje na zajednički poziv Saveza za koheziju (#CohesionAlliance) na „obnovljenu kohezijsku politiku nakon 2027. u kojoj nitko nije zapostavljen” iz ožujka 2024. i poziva širu javnost, sindikate, poduzeća i nevladine organizacije te organizacije civilnog društva da je potpišu kako bi zajednički zajamčili da u VFO-u za razdoblje nakon 2027. nitko nije zapostavljen ([10]);

47. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Europskoj komisiji, Europskom parlamentu, poljskom i danskom predsjedništvu Vijeća EU-a i predsjedniku Europskog vijeća.

Bruxelles, 15. svibnja 2025.

Predsjednica
Europskog odbora regija
Kata TÜTTŐ

([10]) https://dyn.cor.europa.eu/cohesionalliancejointcall/.